

Documentnummer: D/24/142106

Zaaknummer: Z/24/124948

Voorstel tot het verlenen van toestemming voor de wijziging van de gemeenschappelijke regelingen

Van:	<i>College (portefeuillehouder Schneider)</i>
Voorstel:	Voorgesteld wordt: 1. om overeenkomstig artikel 1 lid 4 en 5 respectievelijk artikel 51* van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), aan het college van burgemeester en wethouders toestemming te verlenen tot het besluiten tot wijziging van de volgende gemeenschappelijke regelingen: • GR Omnibuzz • GR RUD Limburg-Noord (* regeling tussen gemeenten en provincie) • GR Veiligheidsregio en GGD Limburg-Noord • GR Grenspark Maas-Swalm-Nette • GR BsGW • GR Westrom • GR MGR Sociaal Domein Limburg-Noord 2. om te besluiten tot uittreding uit de Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Maasland en daarbij vast te stellen dat deze uittreding, noch de uitreding van de andere betrokken gemeenteraden enige gevolgen heeft voor het openbaar lichaam noch voor de deelnemers; 3. om overeenkomstig artikel 1 lid 4 en 5 Wgr, aan het college van burgemeester en wethouders toestemming te verlenen tot het besluiten tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Maasland overeenkomstig het aan de

Bijlagen:	<u>Bijgevoegd:</u> • raadsbesluit • GR Omnibuzz (ontwerpregeling) • GR RUD Limburg-Noord (ontwerpregeling) • GR Veiligheidsregio en GGD Limburg-Noord (ontwerpregeling) • GR Grenspark Maas-Swalm-Nette (ontwerpregeling) • GR BsGW (ontwerpregeling) • GR Westrom (ontwerpregeling) • GR MGR Sociaal Domein Limburg-Noord (ontwerpregeling) • GR Reinigingsdienst Maasland (ontwerpregeling) • reactie nota 22 november 2023 • reactienota per GR Ter inzage:

Namens

Toelichting

Voorstel tot het verlenen van toestemming voor de wijziging van de gemeenschappelijke regelingen

Inleiding:

Op 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna: Wgr) in werking getreden. Deze wetswijziging heeft als belangrijkste doelstelling de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Dit gebeurt door het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden.

Een deel van de wijzigingen trad op 1 juni 2022 direct in werking en leidde niet tot de noodzaak om de gemeenschappelijke regelingen inhoudelijk aan te passen. Een ander deel van de wijzigingen vraagt wél om een aanpassing van de gemeenschappelijke regelingen. Deze wijzigingen moeten uiterlijk 1 juli 2024 geïmplementeerd zijn in de regelingen. Dit betekent dat de regelingen op punten gewijzigd moeten worden via besluitvorming door de deelnemende gemeenten. De voorbereiding van deze wijzigingen gebeurt op initiatief van de gemeenschappelijke regelingen zelf.

Een groot aantal Limburgse gemeenschappelijke regelingen heeft het initiatief genomen om hierin gezamenlijk op te trekken. Zij hebben daarbij Boels Zanders Advocaten en adviesbureau Coóperacion gevraagd om als juridisch adviseur te fungeren en om het besluitvormings- en wijzigingstraject op inhoud te begeleiden.

Voor Maasgouw gaat het om de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- GR Omnibuzz
- GR RUD Limburg-Noord
- GR Veiligheidsregio en GGD Limburg-Noord
- GR Grenspark Maas-Swalm-Nette
- GR BsGW
- GR Westrom
- GR MGR Sociaal Domein Limburg-Noord
- GR Reinigingsdienst Maasland.

Voor de GR Servicecentrum MER wordt een separaat traject gevolgd. Het raadsvoorstel in verband met de toestemmingsprocedure voor deze regeling werd in de raadsvergadering van 16 april 2024 behandeld.

De ontwerp regelingen zijn in het najaar van 2023 voor zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. De raad van de gemeente Maasgouw heeft geen zienswijzen ingediend. Een aantal andere gemeenteraden hebben zienswijzen ingediend met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- zienswijzen
- inspraak (burgerparticipatie)
- evaluatie
- aanlevertermijn begroting.

De zienswijzen van de raden zijn in een “reactienota” verwerkt (bij dit voorstel gevoegd). Boels Zanders en Coóperacion hebben de zienswijzen op juridische haalbaarheid getoetst en hebben per onderwerp een tekstvoorstel gedaan. Deze tekstvoorstellen zijn in de regelingen verwerkt. Hierna, in de paragraaf “argumenten”, wordt nader ingegaan op de gewijzigde onderdelen van de regelingen.

De colleges leggen de ontwerp regelingen nu aan de raden voor, met het verzoek om de wettelijk vereiste toestemming te verlenen voor de aanpassing van de regelingen. Nadat de raad besloten heeft over de toestemming, neemt het college ten slotte het definitieve besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regelingen. Nadat alle colleges besloten hebben is de wijziging op de betreffende gemeenschappelijke regelingen tot stand gekomen.

Beslispunten:

De raad besluit:

1. om overeenkomstig artikel 1 lid 4 en 5 respectievelijk artikel 51* van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), aan het college van burgemeester en wethouders toestemming te verlenen tot het besluiten tot wijziging van de volgende gemeenschappelijke regelingen:
 - GR Omnibuzz
 - GR RUD Limburg-Noord (* regeling tussen gemeenten en provincie)
 - GR Veiligheidsregio en GGD Limburg-Noord
 - GR Grenspark Maas-Swalm-Nette
 - GR BsGW
 - GR Westrom
 - GR MGR Sociaal Domein Limburg-Noord
2. tot uittreding uit de Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Maasland en daarbij vast te stellen dat deze uittreding, noch de uitreding van de andere betrokken gemeenteraden enige gevolgen heeft voor het openbaar lichaam noch voor de deelnemers;
3. om overeenkomstig artikel 1 lid 4 en 5 Wgr, aan het college van burgemeester en wethouders toestemming te verlenen tot het besluiten tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Maasland overeenkomstig het aan de gemeenteraad gezonden ontwerpbesluit.

Argumenten:

- 1.1 De wijziging van de gemeenschappelijke regelingen kent een grondig besluitvormingsproces, waarbij de ontwerpregelingen eerst voor zienswijzen aan de raden werden voorgelegd en nu voor toestemming. De planning koerst op finale besluitvorming door de colleges in het voorjaar van 2024.
- 1.2 Artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen beschrijft het besluitvormingsproces met betrekking tot het treffen en wijzigen van een gemeenschappelijke regeling. Lid 4 van dit artikel bepaalt dat de colleges van burgemeester en wethouders niet overgaan tot het treffen van een regeling dan na verkregen toestemming van de raden. Die toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of strijd met het algemeen belang. Van 'strijd met het recht' is sprake wanneer de gemeenschappelijke regeling in strijd is met (hoger) geschreven of ongeschreven recht. De grond 'strijd met het algemeen belang' is wat vager. Van strijd met het algemeen belang kan bijvoorbeeld sprake zijn als er onverantwoorde financiële risico's worden genomen, als de gemeenteraad vindt dat er teveel zeggenschap verloren gaat of wanneer blijkt dat niets of onvoldoende met de ingediende zienswijzen is gedaan.
- 1.3 Nadat de raad besloten heeft over de toestemming, moet dit besluit worden toegezonden aan het college. Het college neemt ten slotte het definitieve besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regelingen. Nadat alle colleges besloten hebben is de wijziging op de gemeenschappelijke regelingen tot stand gekomen.
- 1.4 In het kader van de zienswijzeprocedure heeft een aantal gemeenteraden van de deelnemende gemeenten zienswijzen ingediend ten aanzien van de ontwerpregelingen. De zienswijzen hadden betrekking op een viertal onderwerpen:
 - zienswijzen
 - inspraak (burgerparticipatie)
 - evaluatie
 - aanlevertermijn begroting.

Zoals in de inleiding al werd opgemerkt werden de zienswijzen op hun juridische haalbaarheid getoetst door adviseurs Boels Zanders Advocaten en Coöperacion. De adviseurs hebben vervolgens per onderwerp een tekstvoorstel gedaan. Die tekstvoorstellen zijn opgenomen in de ontwerpregelingen zoals deze nu voorliggen. In de bijgevoegde "reactienota" zijn deze tekstvoorstellen weergegeven en toegelicht. Hierna wordt per onderwerp de kern van het tekstvoorstel weergegeven.

- Zienswijzen:
Het voorstel is om te bepalen dat het Algemeen Bestuur niet over een voorstel beslist alvorens de raden om zienswijzen zijn gevraagd wanneer (in geval van een GR met vijf of minder deelnemers) ten minste twee gemeenteraden het Dagelijks Bestuur hierom verzoeken. In geval van een GR met zes of meer deelnemers beslist het Algemeen Bestuur niet over een voorstel alvorens de raden om zienswijzen zijn gevraagd wanneer ten minste een vijfde van de gemeenteraden het Dagelijks Bestuur hierom verzoekt.

- **Inpraak / burgerparticipatie:**
Het voorstel is om te bepalen dat het Dagelijks Bestuur kan besluiten dat bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid met ingrijpende gevolgen een apart participatietraject wordt doorlopen. Dit traject kan ook worden doorlopen indien (in geval van een GR met vijf of minder deelnemers) indien ten minste twee gemeenteraden het Dagelijks Bestuur hierom verzoeken. In geval van een GR met zes of meer deelnemers kan het traject ook worden doorlopen indien ten minste een vijfde van de gemeenteraden het Dagelijks Bestuur hierom verzoekt.
- **Evaluatie:**
Het voorstel is om te bepalen dat de werking van de regeling zal worden geëvalueerd indien twee deelnemers hierom verzoeken. Voor de grotere gemeenschappelijke regelingen (met 15 of meer deelnemers) wordt voorgesteld om te bepalen dat de werking van de regeling om de vijf jaar zal worden geëvalueerd.
- **Aanlevertermijn begroting:**
Het voorstel is om in de regelingen te bepalen dat de ontwerpbegroting vóór 30 april aan de gemeenteraden worden verzonden.

- 2.1 De wijziging van de GR Reinigingsdienst Maasland verdient, zoals ook al eerder aangegeven in de gevolgde zienswijzeprocedure, bijzondere aandacht. RD Maasland wil de slagvaardigheid van het bestuur verbeteren en wil dat op twee manieren doen:
- a. door de structuur van de regeling te wijzigen van een gemengde regeling (raden plus colleges) naar een collegeregelingsregeling;
 - b. door de bevoegdheden van het Algemeen Bestuur te delegeren aan het Dagelijks Bestuur en deze bevoegdheidsverdeling duidelijk op te nemen in de regeling.

De omvorming van een gemengde regeling naar een collegeregelingsregeling betekent dat de gemeenteraden uit de regeling treden. De achterliggende reden daarvoor is dat de raadsleden sinds de dualisering in 2002 tot taak hebben om kaders te stellen en om het Algemeen en Dagelijks Bestuur van een gemeenschappelijke regeling te controleren. Nu raadsleden op dit moment ook zitting kunnen hebben in het Algemeen Bestuur van de regeling, is sprake van “dubbele petten”: de raadsleden zijn zelf verantwoordelijk voor de te nemen besluiten terwijl zij eigenlijk een kaderstellende en controlerende taak hebben. Nu die rollen en verantwoordelijkheden elkaar bijten, raadsleden op dit moment feitelijk geen zitting hebben in het Algemeen Bestuur en er - als gevolg van de wetswijziging - een nieuw instrument wordt geïntroduceerd waardoor de raden juist actief als adviseur kunnen worden betrokken bij de besluitvorming, wordt voorgesteld om de GR RD Maasland om te vormen van een gemengde regeling naar een collegeregelingsregeling. Hierbij kan nog worden opgemerkt dat vrijwel alle afvalsamenwerkingen collegeregelingsregelingen zijn.

Kantttekeningen:

Niet aan de orde.

Samenhang met andere Beleidsdocumenten:

Niet aan de orde.

Communicatie:

Na vaststelling van de gewijzigde gemeenschappelijke regelingen door de colleges van de deelnemende gemeenten vindt bekendmaking van deze regeling plaats in het GR-register op Overheid.nl.

Financiën

Niet aan de orde.

Planning en uitvoering:

Na verlening van toestemming door de raad voor de wijziging van de gemeenschappelijke regelingen, neemt het college het definitieve besluit tot vaststelling van de gewijzigde regelingen. De gewijzigde regelingen moeten uiterlijk 1 juli 2024 in werking treden.

Bijlagen:

Bij dit voorstel zijn de volgende bijlagen gevoegd:

- raadsbesluit
- GR Omnibuzz (ontwerpregeling)
- GR RUD Limburg-Noord (ontwerpregeling)
- GR Veiligheidsregio en GGD Limburg-Noord (ontwerpregeling)
- GR Grenspark Maas-Swalm-Nette (ontwerpregeling)
- GR BsGW (ontwerpregeling)
- GR Westrom (ontwerpregeling)
- GR MGR Sociaal Domein Limburg-Noord (ontwerpregeling)
- GR Reinigingsdienst Maasland (ontwerpregeling)
- reactienota van 22 november 2023
- reactienota per GR

Team: Bestuurszaken, Strategie en Control